

Bayramda Rize'deydim. Komşumuz Cevdet Mercan amcayla bayramlaşmaya gittiğimde hane halkı salon duvarındaki büyütülmüş İpsiz Recep Çetesi fotoğrafından büyük amcaları Topçu Yüzbaşı Süleyman Asaf'ı gösterdiler bana. İki kere şehit olmuş büyük amca!

Arkada ayakta sağdan ikinci büyük amca Süleyman Asaf Mercan.

Ankara'ya dönünce kaynaklara baktım, verilen isim farklı, bu enteresan. İpsiz Recep'in romanını yazan İbrahim Balcı ağabeyimize sorayım dedim. Hemen cevap geldi:

“Sevgili Mahiye,

Süleyman Kazmaz'ın "Milli Mücadele'de İpsiz Recep ve Rizeli Gönüllüler" kitabındaki toplu fotoğrafta sağdan ikinci kişinin İlyas Altıkanoğlu yazılı. Acaba Recep Reis'in bu fotoğraftan başka toplu fotoğrafı var mı? Var da biz mi bilmiyoruz. Bahsettiğim fotoğrafta Altıkanoğlu kardeşlerden birinin çocuğu olan Barış Altıkan sağdan beşinci kişinin dedesi olduğunu söylüyor. Bir yanlışlık olmasın? Acaba o fotoğrafın bir kopyesini almamız mümkün değil mi?”

Salondaki büyütülmüş çerçeveden resmini çekmiştim. Aşağıya göreceksiniz.

Sağdan beşinci bana göre soldan ikinci kişidir. Bir internet sitesinde resmin üzerinde kişiler soldan sağa numaralanmış, o resimde 5.kişi gerçekte sağdan ikinci kişidir. Eğer sağdan 5.kişi İlyas Altıkanoğlu'dur diyorsa, sağdan ikinci kişi Süleyman Asaf (Topçu Yüzbaşı), doğru kişidir. Tarihçilerin bunu düzeltmelerini bekliyorum.

Süleyman Asaf (Asef) emice Sakarya savaşında ve Afyon'da Topçu Yüzbaşı olarak savaşmış, şehit olmuş. Dumlupınar'daki anıtta adı var. Bir ayağını da savaşta kaybetmiş, o ayağı için ayrı bir mezar yapılmış, ayağın bulunduğu mezardaki adı Teğmen Topçu Süleyman Asaf olarak geçiyor. Kardeşinin torunları böyle anlatıyor. İki yerde mezarı var.

Ağabeylerinden Ahmet Mercan benim Mahmut Morgül amcamla birlikte Sarıkamış'ta şehit olmuş.

Mercan ailesi Portakallık mahallesiyle İslampaşa Mahallesi'nin birleştiği noktada yaşıyor. Aile lakapları

Galibunkiler, yani Galip Oğlu ailesi olarak geçiyor. Şu anda yaşayan 90 küsur yaşındaki

Cevdet amcaya komşuları Galibun Cevdet der. Büyük dede Galip efendi Rize'de medresesi olan önemli bir müderrismiş.

Çocukluğumda onların Bağdat'tan geldiklerine dair bir duymuşluğum vardı. Şimdi diyebilirim ki, Selçuklu'dan önce de Bağdat'ın hem Arapça hem Farsça Bilimevleri çoktu, yanlış hesap ordan dönerdi, "kerat cetveli"ni en iyi ordan gelen matematikçiler öğretirdi. O evde az sonra Koratacı (Keratçı) kavramıyla karşılaşacaktım.

Salondaki fotoğrafları görmek ve öyküsünü öğrenmek isteyen araştırmacılar için; Mercan ailesi şu anda Rize, İslampaşa Mah.1.sokakta, Mercan Apartmanı, 5.katta oturuyor, apartmanın kapısında zilde adı yazılıdır.

90 küsur yaşındaki Cevdet Mercan, hafızası yerindedir. Bana oğlu Necati şunları anlattı:

Galip dedenin Rize'de 400 talebeli medresesi varmış. Ünü İstanbul'da duyulmuş. İstanbul'da müderrisler arasında Koratacı Galip Efendi adıyla bilinirmiş. Muhtemelen Abdülaziz dönemidir. Padişah onu İstanbul'a çağırılmış, gitmiş, vardığında bilgisinden emin olmak için diğer müderrislerle karşılıklı sorular sormuşlar birbirlerine.

İstanbul'dakilerden daha iyi cevaplar vermiş, o daha zor sorular sormuş. İstanbul'da hocalığa hak kazanmış, Padişah ona "Koratacı sen burada kal" demiş. O da Padişaha demiş ki, "Bana izin verin, Rize'de 400 talebem var, diplomalarını henüz vermedim, orda size duacı olayım, diplomalarını verdikten sonra geleyim."

Padişah kabul etmemiş, Galip Efendi İstanbul'da kalmış. Fakat 2 ay sonra zehirlenerek öldürülmüş.

Aklıma tarihte bilim yapan Mer soylular geldi. Bağdalı bilginlerinden Mar soylular, El Maari, Marlı Ahmet... Tıbbın da sembolü olan yılan, yani Mer/Mar soylu, Mer-Can...

Daha sonra ailesinden gidip soranlara verilen bilgiye göre onu çekemeyen hocalar tarafından öldürülmüş. Öldürülme nedeni bana inandırıcı gelmedi. İngiliz parmağı vardır o işte de. Dönem öyleydi çünkü.

Anadolu'da Rize gibi yerde Müderris olmak, Matematik öğretmek 150 yıl önce kolay olmasa gerek. Bu mahalleden İstanbul'a Askeri Tıbbiyeye giden Miralay Mehmet Arif Finci'nin ilk eğitimini burada Rize'de aldığını düşündüğümde Galip Efendi'nin öğrencisi olmalıydı. Galip Efendi Kuvayi Milliyeci Miralay Tabip Mehmet Arif Finci gibi kafalı gençler yetiştiriyorsa, "Haydi gelin uşaklar" diye haber salması yeterliydi... Süleyman Asaf da gelir, İpsiz Recep de...

Galip Efendi'nin oğludur Kuvayi Milliye'nin Topçu Yüzbaşısı Süleyman Asaf. Onunla ilgili bir çalışma yapmış olan yine bu mahalleden komşumuz müfettiş tarih öğretmeni Yakup Öztürk, aileden bilgi ve fotoğraflar almış, ama kitap olarak basmamış. Birisi daha böyle bilgi almış o da basmamış. Tahminim odur, fotoğraflarda bir karışıklık olmuş, kişileri netleştirememiştir. Ya da Süleyman Asaf da Miralay Tabip Mehmet Arif Finci gibi tarihten silme cezası verilenlerden biridir.

<http://www.milliradebildirisi.org>